

ભેંસ ભાગોળે

– ગિજુભાઈ

ગામડું એવું ગામ હતું. એક વાર પાદરે ભેંશો વેચાવા આવી. ગામના પટેલને થયું કે, એક ભેંશ હું લઉં.

જઈને પટલાણીને કહે : “સાંભળ્યું કે ? – આપણે એક ભેંશ લેવી છે. આંગણે ભેંશ હોય તો સારું. છોકરાંછેંયાને દૂધ મળે; બાકી મેળવીએ એનું દહીં થાય, ઘી થાય; ને છાશ થાય તે આડોશીપાડોશીને અપાય.”

પટલાણી કહે : “એ બધું ઠીક, પણ જાડી રેડ જેવી છાશ તો હું મારાં પિયરિયાંને જ આપીશ.”

“તે એકલાં તારાં પિયરિયાં જ સગાં, ને મારાં સગાં તો કાંઈ નહિ, કાં ? એમ છાશ નહિ અપાય.” પટલાણી કહે : “નહિ કેમ અપાય ? અપાશે ! ઘર તો મારું ય છે ને ? ને ભેંશ તો મારી યે તે, ને તમારી યે તે. બહુ બહુ તો દૂધ તમારાં સગાંને, પણ છાશ મારાં પિયરિયાંને !”

પટેલ કહે : “છે ડંભો !”

પટલાણી કહે : “તમારાંને આપો !”

આમ કરતાં વાત વધી પડીને પટેલ—પટલાણી લડી પડ્યાં !

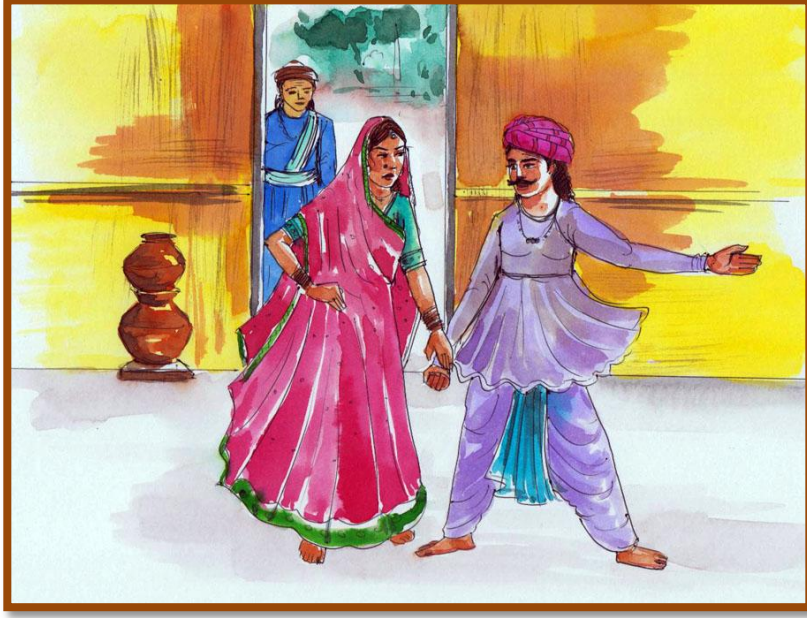
એક તો પટેલ – ને એમાં વઢવાડ થઈ. પછી જોઈ લ્યો ! પરોણી લઈને પટેલે પટલાણીને સબોડી જ નાખ્યાં ! ઘરમાં હો—હો થઈ રહ્યું. આડોશીપાડોશી દોડી આવ્યાં.

“છે શું, પટેલ ? આ શું માંડયું છે ?”

પટલાણી કહે : “જુઓ તો બાપુ – આ વાંસામાં સોળ ઊંઠ્યા છે તે ! પટેલને કાંઈ હાથ છે !”

પટેલ કહે : “તો કો’કની જીભ ચાલે, ને કો’કનો હાથ ચાલે !”

“પણ છે શું ? કજિયો શાનો છે ?”

“એ તો છાશનો છે. પટેલ કે’ છે કે, છાશ તારાં પિયરિયાંને નહિ ! તે નહિ શું કામ ? દૂધ ભલે ને એનાં ખાય; મારાં પિયરિયાં સુધી છાશે નહિ ? એ મારે નહિ ચાલે !”

ત્યાં તો પાછા પટેલ બિજાયા ને પરોણી લઈને દોડ્યા.

પાડોશમાં એક ઠાવકો વાણિયો હતો. તેણે વિચાર્યું : “અરે, આ ભેંશ તો ભાગોળે છે, ને આ ધમરોળ શાના ?”

વાણિયો હતો યુક્તિવાળો. જઈને કહે : “પટેલ, પટેલ ! વઢવાડ શું કરો છો ? આ તમારી ભેંશે શિંગડું મારીને અમારી વંડી પાડી નાખી – તે ચણાવી આપો ! ઢોર રઝળતાં મૂકતાં શરમાતા નથી ?”

પટેલ કહે : “ભેંશ વળી કોને હતી ?”

વાણિયો કહે : “ભેંશ વળી કોને હતી ?”

વાણિયો કહે : “ત્યારે કઈ ભેંશની છાશ સારુ લડો છો ?”

પટેલ—પટલાણી શરમાઈ ગયાં ને છાનાંમાનાં કામે લાગ્યાં.

